

Çevrimiçi Ortamda Yürütülen Senaryo Temelli Öğrenme Etkinliklerinin Türkçe Öğretimi Özyeterliğe, Akademik Güdülenmeye ve Başarıya Etkisi*

*Dilşat UZUNOĞLU***
*Berker BULUT****

Öz

Bu çalışmada çevrimiçi ortamda yürütülen senaryo temelli öğrenme etkinliklerinin sınıf öğretmeni adaylarının Türkçe öğretimine yönelik özyeterlikleri, akademik güdülenmeleri ve Türkçe öğretimi dersi başarı düzeyleri üzerine etkisi incelenmiştir. Öntest-sontest kontrol gruplu yarı deneysel deneme modeline göre desenlenen araştırma, 56 sınıf öğretmeni adayının katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Deney grubuna altı hafta boyunca Türkçe öğretimi derslerine ek olarak senaryo temelli öğrenme etkinlikleri uygulanmıştır. Kontrol grubunda ise herhangi bir ek uygulama gerçekleştirilmemiştir. Uygulama sürecinin ardından toplanan verilerin analizi sonucunda elde edilen bulgular doğrultusunda deney ve kontrol grubu Türkçe öğretimi özyeterlik sontest puanları arasında anlamlı bir farklılığa rastlanılmamıştır fakat senaryo temelli öğrenme etkinliklerinin sınıf öğretmeni adaylarının Türkçe öğretimine yönelik özyeterliklerini geliştirdiği, akademik güdülenmeleri üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığı ve Türkçe öğretimi başarı düzeyleri üzerinde anlamlı bir etkisinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Senaryo temelli öğrenme, Türkçe öğretimi özyeterlik, akademik güdülenme, Türkçe öğretimi başarı, çevrimiçi öğrenme ortamı

The Effect of Scenario Based Learning Activities Conducted in Online Environment on Turkish Teaching Self-Efficacy, Academic Motivation and Success

Abstract

In this research, the effect of scenario based learning activities conducted in online environment on primary school prospective teachers' Turkish teaching self-efficacy, academic motivation and Turkish teaching achievement levels were examined. The research, which was designed according to the quasi-experimental trial model with the pretest-posttest control group, was carried out with the participation of 56 primary school prospective teachers. In addition to Turkish teaching lessons, scenario-based learning activities were applied to the experimental group for six weeks. In the control group, no additional application was performed. In line with the findings obtained as a result of the analysis of the data collected after the implementation process, no significant difference was found between the Turkish teaching self-efficacy posttest scores of the experimental and control groups, but scenario-based learning activities improved the primary school prospective teachers' self-efficacy Turkish teaching, did not have a significant effect on their academic motivation, and Turkish teaching success levels was concluded that there was a significant effect on.

* Bu makale birinci yazarın ikinci yazarın danışmanlığında hazırladığı "Çevrimiçi Ortamda Yürütülen Senaryo Temelli Öğrenme Etkinliklerinin Türkçe Öğretimi Öz Yeterliğe, Akademik Güdülenmeye ve Başarıya Etkisi" başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

** Doktora öğrencisi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sınıf Eğitimi, Muğla, dilsatuzunoglu@gmail.com, ORCID: 0000-0003-2591-3159.

*** Dr. Öğr. Üyesi, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sınıf Eğitimi, Aydın, berkerbulut@adu.edu.tr, ORCID: 0000-0001-8221-5440.

Keywords: Scenario based learning, Turkish teaching self-efficacy, academic motivation, Turkish teaching success, online learning environment

Giriş

Ana dil öğretiminin odak noktasında yer alan dinleme, konuşma, okuma ve yazmadan oluşan dört temel dil becerisinin gelişiminde özellikle sınıf öğretmenlerine oldukça fazla görev düştüğü söylenebilir. Bu doğrultuda sınıf öğretmenlerinin lisans döneminde ana dil öğretimini nasıl gerçekleştirmeleri noktasında edindiği bilgi, beceri ve tutumlarının önemi ortaya çıkmaktadır.

Türkiye’deki ana dil öğretimi ilk okuma yazma dersiyle başlayıp daha sonraki sınıf düzeylerinde Türkçe dersi olarak devam etmektedir. Türkçe dersi, bir öğrencinin eğitim-öğretim sürecindeki başarısına etki eden en önemli unsurlardan biri olarak görülmektedir (Topçuoğlu-Ünal ve Köse, 2014). Aynı zamanda bu ders, farklı derslerde gerçekleşen öğrenmelerin temelinde yer alan, ana dil öğretiminin yapıldığı bir ders olarak belirtilmektedir (Üstüner ve Şengül, 2004). Bu noktada Türkçe öğretiminin önemi görülmektedir. Taşkaya ve Muştâ (2008)’ya göre Türkçe dersinin öğretiminde birtakım sorunlar yaşanmaktadır. Bu sorunlardan bazıları ise aşağıdaki gibi özetlenebilir:

- Öğretmenlerin, bireysel farklılıklara yönelik etkinlikleri tasarlamada zorluklar yaşaması,
- Öğretmenlerin, derse yönelik değerlendirme yapma noktasında birtakım aksaklıklar yaşaması,
- Öğretmenlerin, derse yönelik kullanabilecekleri öğretim yöntem ve tekniklerine hâkimiyette ya da uygulamada birtakım eksiklikler yaşaması,
- Dersin amaçlarına ulaşmada aksaklıklar yaşanması,
- Dil bilgisi konularının öğretime yönelik sorunlar yaşanması.

Bahsedilenlerden hareketle Türkçe öğretiminde yaşanan aksaklıkları ve sorunları çözebilmede öğretmen yeterliklerinin önemli olduğu görülmektedir. Nitekim alanyazında öğrencilerin Türkçe öğretimine ilişkin temel ihtiyaçları ve öğretmenlerin öğrencilerinin bahsedilen temel ihtiyaçlarına yardımcı olabilmelerinde yeterliklerinin önemi belirtilmektedir (Çetin, 2019). Bu doğrultuda öğretmenlerin kendi yeterliklerine ilişkin düşüncelerine dikkat çekildiği görülmektedir.

Öğretmen ve öğretmen adaylarının yeterliklerine ilişkin düşünceleri doğrultusunda yapılan çalışmalarda ölçme değerlendirme (Karaca, 2003), Türkçe Dersi Öğretim Programı’nı uygulama, Türkçe Dersi Öğretim Programı’ndaki ölçme ve değerlendirme etkinlikleri (Epçaçan ve Erzen, 2008), öğrencilerin dil gelişimlerini izleme ve değerlendirme (Aşkın, 2011) ve Türkçe öğretiminde yöntem ve teknik seçme, konuları günlük yaşamla ilişkilendirme ve öğrenci ilgisini canlı tutma (Erdem ve Bayraktar, 2019) gibi hususlarda sorunlar yaşadıkları belirtilmektedir. Alanyazında yer alan bu çalışmalar öğretmen ve öğretmen adaylarının Türkçe öğretime yönelik özyeterliklerini ortaya çıkarmaktadır. Nitekim etkili ve verimli bir Türkçe öğretimi gerçekleştirebilmede ve bu süreçte karşılaşılabilecek sorunların üstesinden gelebilmede Türkçe öğretime yönelik özyeterliğin önemli olduğu belirtilmektedir (Bulut ve Uzunoğlu, 2021). Bunun yanı sıra sınıf öğretmeni adaylarının Türkçe öğretimi özyeterlikleri, onların mesleğe başladıktan sonra gösterecekleri performanslarına yönelik ipucu vermektedir (Aşkın, 2011). Bahsedilenlerden hareketle sınıf öğretmeni adaylarının Türkçe öğretimini nitelikli bir şekilde gerçekleştirebilmeleri için ilk olarak Türkçe öğretimi konusunda kendilerinin güçlü bir özyeterliğe sahip olması gerektiği söylenebilir. Fakat Aşkın (2011) tarafından yapılan çalışmada sınıf öğretmeni adaylarının Türkçe öğretimi özyeterlikleriyle ilgili yanıtladıkları anket maddelerinde anketteki hiçbir maddede kendilerini ‘çok yeterli’ görmedikleri tespit edilmiştir. Bu doğrultuda sınıf öğretmeni adaylarının Türkçe öğretimi özyeterliklerinin tam anlamıyla yüksek düzeyde olduğunu söylemek güçtür. Dolayısıyla sınıf öğretmeni adaylarının Türkçe öğretimi özyeterliklerini geliştirmenin önemli olduğu düşünülmektedir.

Öğrenenlerin yeterliliklerine duyduğu inançları ve neden öğrendiklerine yönelik bilişlerinin tamamı onların güdülenme düzeylerini etkilemektedir (Bozanoğlu, 2005). Bu durumda güdülenme kavramına dikkat çekilmekte ve güdülenmenin eğitim ortamlarına uyarlanması sonucunda ise akademik güdülenme kavramı ortaya çıkmaktadır (Denzine ve Brown, 2015, s. 20). Akademik güdülenme, öğrenme-öğretme sürecinin en önemli unsuru olarak görülmektedir ve bu süreci etkileme

Çevrimiçi Ortamda Yürütülen Senaryo Temelli Öğrenme Etkinliklerinin Türkçe Öğretimi Özyeterliğe, Akademik Güdülenmeye ve Başarıya Etkisi

potansiyeline sahiptir (Kelecioğlu, 1992). Buradan hareketle öğretmen adaylarının akademik güdülenmelerinin yüksek olmasının mesleki yaşamlarında onlara başarı getireceği belirtilmektedir (Gömleksiz ve Serhatlıoğlu, 2013). Akademik güdülenmenin öğretmen adayları için önemine karşın alanyazındaki araştırmalar, öğretmen adaylarının güdülenmelerinin düşük (Özgenel ve Deniz, 2020) ve orta (Demir ve Arı, 2013; Ömür ve Nartgün, 2013; Şeker, 2016) düzeyde olduğunu göstermektedir. Bu noktada öğretmen adaylarının akademik güdülenmelerinin yüksek düzeyde olduğunu söylemek güçtür. Bahsedilenlerden hareketle sınıf öğretmeni adaylarını akademik anlamda güdülenmenin önemi görülmektedir.

Alanyazında akademik güdülenmenin, başarıya bağlı olduğu belirtilmektedir (Anderson ve Keith, 1997). Bunun yanı sıra öğrenenler, öğrenme süreçlerinde ilerlediklerini anladıklarında güdülenmeleri artmaya başlamakta ve başarılı bir performans ortaya koymak adına özyeterlik inançlarını devam ettirmektedirler (Schunk, 1991). Aynı şekilde Schunk ve Pajares (2002) de öğrenenlerin performanslarının artmasıyla güdülenmelerinin ve özyeterliklerinin geliştiğini belirtmektedir. Bahsedilenlerden hareketle özyeterliğin güdülenmeyi ve dolayısıyla başarıyı etkilediği söylenebilir (Özkal, 2013). Bu noktada sınıf öğretmeni adaylarının yalnızca Türkçe öğretimi özyeterliklerinin ve akademik güdülenmelerinin değil aynı zamanda Türkçe öğretimi başarı düzeylerinin de önemli olduğunu söylemek mümkündür. Çünkü sınıf öğretmeni adaylarının etkili ve verimli bir Türkçe öğretimi gerçekleştirebilmeleri için ilk olarak Türkçe öğretiminde yeterli bilgiye sahip olması gerektiği düşünülmektedir. Tüm bahsedilenlerden hareketle sınıf öğretmeni adaylarının Türkçe öğretime yönelik özyeterlikleri, akademik güdülenmeleri ve Türkçe öğretimi dersi başarı düzeylerini geliştirmeye yönelik bir öğrenme etkinliğine ihtiyaç duyulduğu söylenebilir.

Bu öğrenme etkinliğinin ise senaryo temelli öğrenme (STÖ) etkinlikleri olacağı düşünülmüştür. Çünkü doğrudan deneyimlerin yanı sıra farklı kişileri gözlemleyerek veya onları dinleyerek özyeterliğin gelişebileceği (Lee, 2005, s. 490), senaryoların öğretmen gelişimini desteklemesi (Stomp, 2003), öğretmen eğitiminde önemli olması (Hursen ve Faslı, 2017), öğrenenleri güdülemek amacıyla kullanılması (Errington, 2011; Veznedaroğlu, 2005), özyeterliğin desteklemesi (Tol ve Çenberci, 2019), senaryoların içselleştirildiğinde başarılı bir performans gösterme isteğini artırması (Siddiqui, Khan ve Akhtar, 2008) gibi alanyazında yer alan ifadeler, STÖ etkinliklerinin öğretmen adaylarının Türkçe öğretimi özyeterliklerini, akademik güdülenmelerini ve Türkçe öğretimi başarı düzeylerini geliştireceğini göstermektedir. Bunun yanı sıra alanyazında senaryoların tek başına kullanılmasından ziyade “Siz olsaydınız ne yapardınız?” vb. yöntem ve tekniklerle ve probleme dayalı öğrenme ile beraber kullanılabileceği belirtilmektedir (Açıkgöz, 2007; akt. Uçak, 2018). Bu noktada senaryolar, araştırma kapsamında etkinlikler ile ele alınmıştır. Bahsedilenlerin yanı sıra alanyazında STÖ’nün, yüz yüze gerçekleştirilmesinin yanı sıra e-öğrenme ortamlarında da kullanılabilen yöntemlerden biri olduğu belirtilmektedir (Clark, 2009; akt. Bilgin, 2015). Dolayısıyla araştırma kapsamında STÖ etkinlikleri çevrimiçi ortamda yürütülmüştür. Aynı zamanda araştırmanın Covid-19 pandemi sürecinde gerçekleştirilmesi ve etkinliklerde kullanılan senaryolarda öğrencilerin konuşma ve okuma becerilerine yönelik dijital verilerin yer alması STÖ etkinliklerinin çevrimiçi ortamda yürütülmesine sebebiyet vermiştir.

Bahsedilenlerden hareketle araştırma tasarlanmış ve “Çevrimiçi ortamda yürütülen STÖ etkinliklerinin sınıf öğretmeni adaylarının Türkçe öğretimi özyeterlikleri, akademik güdülenmeleri ve başarılarına etkisi nedir?” ana problem cümlesinden hareketle araştırma süresince aşağıdaki alt problemlere yanıt aranmaya çalışılmıştır:

1. Deney ve kontrol grubunda yer alan sınıf öğretmeni adaylarının “Türkçe Öğretime Yönelik Öz Yeterlik Ölçeği” sontest puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
2. Deney ve kontrol grubunda yer alan sınıf öğretmeni adaylarının “Akademik Güdülenme Ölçeği” sontest puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
3. Deney ve kontrol grubunda yer alan sınıf öğretmeni adaylarının “Türkçe Öğretimi Başarı Testi” sontest puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada bağımsız değişkenin (çevrimiçi ortamda yürütülen STÖ etkinlikleri) bağımlı değişkenler (Türkçe öğretimine yönelik özyeterlik, akademik güdülenme ve Türkçe öğretimi başarı düzeyi) üzerine etkisi sınıandığı için araştırma, deneysel deneme modeline göre desenlenmiştir. Deneysel araştırmalar, bilimsel yöntemler içerisinde en net sonuçlara ulaşılan araştırmalardır (Büyüköztürk, Kılıç-Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2019, s. 18). Bunun yanı sıra deneysel olarak tasarlanan bir araştırmada yer alan katılımcıların rastgele olacak şekilde gruplara atanmadığı durumlarda deneysel araştırmanın bir türü olan yarı deneysel desen kullanılmaktadır (Creswell, 2017: s. 168). Bu doğrultuda araştırma, öntest-sontest kontrol gruplu yarı deneysel deneme modeline göre desenlenmiştir.

Araştırma Grubu

Araştırma, 2020-2021 eğitim-öğretim yılı bahar yarıyılında bir devlet üniversitesinin eğitim fakültesinde öğrenim gören 2. sınıf düzeyindeki 56 sınıf öğretmeni adayı ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma grubunda 2. sınıf düzeyinde öğrenim gören sınıf öğretmeni adaylarının yer almasının sebebi Türkçe öğretimi dersinin 2. sınıf lisans dönemi dersi olmasından kaynaklanmaktadır. Araştırma grubu, uygun örnekleme yöntemine göre belirlenmiştir. Çünkü alanyazında uygun örnekleme yöntemi, araştırmacılara gerek iş gücü ve zaman gerekse maliyet konusunda kolaylık sağlayan bir örnekleme yöntemi olarak belirtilmektedir (Büyüköztürk vd., 2019, s. 95). Bunun yanı sıra deney ve kontrol gruplarının seçiminde kura yöntemine başvurularak Türkçe öğretimi dersine ait iki farklı şube yansız olarak atanmıştır. Deney ve kontrol grubundaki sınıf öğretmeni adaylarının cinsiyete göre dağılımları Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1.

Deney ve Kontrol Grubundaki Sınıf Öğretmeni Adaylarının Cinsiyete Göre Dağılımları

Cinsiyet	Deney grubu	Kontrol grubu	Toplam
Kadın	24	17	41
Erkek	7	8	15
Toplam	31	25	56

Tablo 1’de görüldüğü üzere deney grubunda 24 kadın, 7 erkek kontrol grubunda ise 17 kadın, 8 erkek sınıf öğretmeni adayı yer almaktadır. Bu durumda deney grubunda 31, kontrol grubunda ise 25 öğretmen adayının yer aldığı görülmektedir. Araştırmada yer alan toplam öğretmen adayı sayısı ise 56’dır.

Deney ve kontrol grubunda yer alan öğretmen adaylarının araştırmanın bağımlı değişkenleri olan Türkçe öğretimine yönelik özyeterlik, akademik güdülenme ve Türkçe öğretimi başarı düzeyleri bakımından deneysel uygulama öncesinde denk olup olmadıkları tespit edilmiştir. Bunun için araştırmada kullanılan Türkçe Öğretimine Yönelik Öz Yeterlik Ölçeği (TÖYÖYÖ), Akademik Güdülenme Ölçeği (AGÖ) ve Türkçe Öğretimi Başarı Testi (TÖBT) veri toplama araçları öntest olarak araştırma grubuna uygulanmıştır. Bu doğrultuda ilk olarak deney ve kontrol grubundan toplanan öntest verilerinin normal dağılım sergileyip sergilemediği deney grubu için Kolmogorov-Smirnov, kontrol grubu için ise Shapiro-Wilk normallik testleri ile sınıanmıştır. Buradan hareketle deney grubunun TÖYÖYÖ öntest (Kolmogorov-Smirnov $Z = .075$, $p > .05$), AGÖ öntest (Kolmogorov-Smirnov $Z = .113$, $p > .05$) ve TÖBT öntest (Kolmogorov-Smirnov $Z = .103$, $p > .05$) ortalama puanlarının ve kontrol grubunun TÖYÖYÖ öntest (Shapiro-Wilk = $.964$, $p > .05$), AGÖ öntest (Shapiro-Wilk = $.959$, $p > .05$) ve TÖBT öntest (Shapiro-Wilk = $.949$, $p > .05$) ortalama puanlarının normallik varsayımlarını karşıladığı görülmektedir.

Normallik varsayımları karşılandıktan sonra deney ve kontrol grubunun TÖYÖYÖ, AGÖ ve TÖBT öntest puanlarının denk olup olmadığını tespit edebilmek adına ilişkisiz Örneklemler için t testi yapılmıştır. Yapılan analiz sonuçları Tablo 2’de sunulmuştur.

Çevrimiçi Ortamda Yürütülen Senaryo Temelli Öğrenme Etkinliklerinin Türkçe Öğretimi Özyeterliğe, Akademik Güdülenmeye ve Başarıya Etkisi

Tablo 2.

Deney ve Kontrol Gruplarının TÖYÖYÖ, AGÖ ve TÖBT Öntest Puanlarına İlişkin t Testi Sonuçları

Öntestler	Gruplar	N	\bar{X}	S	sd	t	P
TÖYÖYÖ	Deney	31	78.29	8.74	54	-.94	.351
	Kontrol	25	80.56	9.22			
AGÖ	Deney	31	72.74	11.38	40.06	-1.84	.072
	Kontrol	25	76.84	4.31			
TÖBT	Deney	31	13.23	1.99	54	-1.91	.061
	Kontrol	25	14.32	2.28			

Tablo 2 incelendiğinde deney ve kontrol grubunun TÖYÖYÖ öntest [$t(54) = -.94, p > .05$], AGÖ öntest [$t(40.06) = -1.84, p > .05$] ve TÖBT öntest [$t(54) = -1.91, p > .05$] puanları arasında anlamlı bir farklılığa rastlanılmadığı görülmektedir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada öntest-sontest olarak sınıf öğretmeni adaylarının Türkçe öğretimine yönelik özyeterliklerini ölçmek amacıyla Türkçe Öğretimine Yönelik Öz Yeterlik Ölçeği (Bulut ve Uzunoğlu, 2021); akademik güdülenmelerini ölçmek amacıyla Akademik Güdülenme Ölçeği (Bozanoğlu, 2004) ve Türkçe öğretimine yönelik başarı düzeylerini ölçmek amacıyla ise araştırmacı tarafından geliştirilen Türkçe Öğretimi Başarı Testi kullanılmıştır.

TÖYÖYÖ, beşli likert tipindedir ve toplam 20 maddeden ve iki alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğe Açımlayıcı ve Doğrulayıcı Faktör Analizi yapılmıştır. Ölçeğin Cronbach-Alfa iç tutarlılık katsayısı .878, test-tekrar test güvenilirlik katsayısı ise .742'dir. Bu araştırma için ölçeğin Cronbach-Alfa iç tutarlılık katsayısı tekrar hesaplanmış ve .894 olarak bulunmuştur.

AGÖ, beşli likert tipindedir ve toplam 20 maddeden ve üç alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğe faktör analizi yapılmıştır. Ölçeğin Cronbach-Alfa güvenilirlik katsayısı .88'dir. Bu katsayı araştırma için tekrar hesaplanmış ve .853 olarak bulunmuştur. Ölçeğin test-tekrar test güvenilirlik katsayısı ise .87'dir.

TÖBT, 10 adet açık uçlu sorudan oluşmaktadır. Testin içerik geçerliğini sağlamak adına belirtke tablosu hazırlanmıştır. Kapsam geçerliği için ise sınıf eğitimi ve eğitimde ölçme ve değerlendirme alanlarında uzman akademisyenlerin görüşü alınmıştır. Puanlama ve puanlayıcı güvenilirliğini desteklemek adına puanlama yönergesi oluşturulmuştur (Balci, Çiloğlugil ve İnceoğlu, 2019). Testin pilot uygulaması yapılmıştır. Pilot uygulama sonucunda elde edilen veriler 3 puanlayıcı tarafından hazırlanan puanlama yönergesine göre puanlanmıştır. Testin güvenilirliği için puanlayıcılar arası uyuma bakılmıştır. Bunun için Kendall'ın uyum katsayısı analizi yapılmış ve puanlayıcılar arası uyum .88 olarak bulunmuştur.

Verilerin Toplanması

Verilerin toplanmasında ilk olarak TÖYÖYÖ, AGÖ ve TÖBT öntest olarak uygulanmıştır. Deney grubunda yer alan sınıf öğretmeni adaylarına ve Türkçe öğretimi dersinin öğretim üyesine STÖ etkinliklerinin içeriği ve uygulama süreci hakkında açıklamalar yapılmıştır. Daha sonra deneysel işlem sürecine geçilmiştir. Deney ve kontrol grubunda Türkçe öğretimi dersleri, dersin öğretim üyesi tarafından yürütülmüştür. Türkçe öğretimi dersine ek olarak verilen STÖ etkinlikleri, deney grubundaki sınıf öğretmeni adaylarına haftada üç ders saati olacak şekilde altı hafta boyunca araştırmacı tarafından verilmiştir. Kontrol grubundaki sınıf öğretmeni adaylarıyla ise herhangi bir ek uygulama gerçekleştirilmemiştir. Uygulama sürecinin sonunda veri toplama araçları sontest olarak öğretmen adaylarına uygulanmış ve araştırmanın verileri toplanmıştır. Daha sonra deney grubuna verilen uygulama içerikleri kontrol grubu ile de paylaşılmıştır.

Senaryo Temelli Öğrenme Etkinliklerinin İçeriği ve Hazırlanması

Çevrimiçi ortamda yürütülen STÖ etkinliklerinin içeriği, Ters-Yüz Edilmiş Sınıf (TYES) modeline göre hazırlanmıştır. Bu noktada Türkçe öğretimi dersine yönelik teorik bilgi, sınıf öğretmeni adaylarına videolar yardımıyla çevrimiçi ortamda sunulmuş ve ders içi zaman STÖ etkinlikleri ile yürütülmüştür.

TYES modeline göre etkinlikler yüz yüze gerçekleştirilmektedir. Fakat Covid-19 pandemi süreci gereği STÖ etkinlikleri çevrimiçi ortamda yürütülmüştür. Bu durumda TYES modeli, uzaktan eğitim sürecine entegre edilmeye çalışılmıştır.

Uygulamanın hazırlanmasında ilk olarak araştırmacı tarafından dört temel dil becerisine yönelik ders notları hazırlanmıştır. Hazırlanan bu ders notları öncelikle PowerPoint sunusuna dönüştürülmüştür. Daha sonra Zoom aracılığıyla ders videoları haline getirilmiştir. Hazırlanan ders videoları, TYES modeli kapsamında her hafta işlenecek öğrenme alanına yönelik uygulama dersinden önce öğretmen adaylarına Google Classroom aracılığıyla ulaştırılmıştır.

Ders videolarının ardından dört temel dil becerisinde sorun yaşadığı düşünülen ilkökul öğrencileri bir aile, öğretmen ve sınıf ortamı içerisinde kurgulanarak senaryolar yazılmıştır. Hazırlanan senaryolar, sınıf eğitimi alanında uzman akademisyenin görüşüne sunulmuştur. Uygulamaya hazır hale getirilen senaryolar öncelikle PowerPoint aracılığıyla sunu haline getirilip daha sonra Zoom aracılığıyla senaryo videolarına dönüştürülmüştür. Senaryo videolarında öğrencilerin dinlediğini anlama sorularına verdikleri cevaplar, konuşma videosu, okuma videosu ve yazma ürününe yer verilmiştir. Aynı zamanda senaryo videolarının başında öğretmen adaylarının senaryoyu hangi unsurlara dikkat ederek inceleyeceklerine yönelik ipuçları verilmiştir. Öğretmen adaylarından öncelikle ders videolarını izleyip daha sonra senaryo videolarını izlemeleri istenmiştir.

Senaryoların hazırlanmasının ardından STÖ etkinlikleri hazırlanmıştır. Bu etkinlikler sınıf eğitimi alanında uzman akademisyenin görüşüne sunulmuş ve etkinliklere son hali verilmiştir. Etkinliklerde genel hatlarıyla senaryoda yer alan öğrencinin öğrenme alanına yönelik yaşadığı sorunun altında yatan sebepler ortaya çıkarılmış, öğrenme alanına yönelik düzeyi veri toplama araçları kullanılarak tespit edilmiş, bu sorunu gidermek adına aşamalarına uygun olacak şekilde (öncesi, sırası ve sonrası) bir öğretim tasarlaması yapılmaya çalışılmış ve öğrenme alanında yaşanan sorunu gidermek adına hangi yöntem ve tekniklerin kullanılması gerektiğinden bahsedilmiştir.

Özetle öğretmen adaylarından uygulama dersinden önce her hafta Google Classroom'a yüklenen dört temel dil becerilerine yönelik olarak hazırlanan ders videolarını izlemeleri ardından o hafta yüklenen öğrenme alanına yönelik senaryo videolarını izlemeleri istenmiştir. Daha sonra uygulama dersi öğretmen adaylarıyla STÖ etkinlikleri ile yürütülmüştür. Dinleme ve konuşma öğretimine iki hafta, okuma ve yazma öğretimine ise dört hafta ayrılmıştır. Bunun sebebi okuma ve yazma öğrenme alanlarının daha geniş konu alanını kapsamasıdır. Bu süreç altı hafta boyunca deney grubundaki öğretmen adaylarıyla yürütülmüştür. Bu bağlamda araştırma kapsamında Türkçe öğretimi derslerine ek olarak yürütülen STÖ etkinliklerinin derse ek olarak öğretmen adaylarına uygulanmasının etkililiği tespit edilmeye çalışılmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırma kapsamında elde edilen verilerin analizinde SPSS 21.0 paket programından faydalanılmıştır ve .05 anlamlılık değeri dikkate alınmıştır. Deney ve kontrol grubunun TÖYÖYÖ sonest puanları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını tespit etmek için Mann-Whitney u testinden; AGÖ ve TÖBT sonest puanları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını tespit etmek için ise ilişkisiz Örneklemeler için t testinden yararlanılmıştır.

Geçerlik ve Güvenirlik

Araştırmanın geçerlik ve güvenirliliği sağlamak adına araştırmada kullanılan veri toplama araçlarının geçerli ve güvenilir olmasına, STÖ etkinlikleri için uzman akademisyen görüşü almaya ve uygulama sonucunda deney grubu ile süreç boyunca paylaşılan materyallerin kontrol grubu ile de paylaşılmasına dikkat edilmiştir. Aynı zamanda veri toplama araçlarının geçerlik ve güvenirlilik bilgileri veri toplama araçları başlığı altında sunulmuştur.

Araştırma ve Yayın Etiği

Bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik Kurul İzni

Kurul adı = Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Etik Kurulu
Karar tarihi= 06.11.2020
Belge sayı numarası= 2020/17

Bulgular

Araştırmada toplanan verilerin analiz edilmesi sonucunda elde edilen bulgular, araştırmanın alt problemlerine göre düzenlenerek yorumlanmıştır.

Birinci Alt Probleme Yönelik Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemi “Deney ve kontrol grubunda yer alan sınıf öğretmeni adaylarının TÖYÖYÖ sınav puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” şeklindedir. Bu alt probleme cevap aramak için Mann Whitney u testi yapılmış ve sonuçlar Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3.

Deney ve Kontrol Grubu TÖYÖYÖ Sınav Puanlarına İlişkin Mann Whitney U Testi Sonucu

Grup	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	Ortanca	U	p
Deney	31	28.79	892.50	82	378.50	.882
Kontrol	25	28.14	703.50	84		

Tablo 3 incelendiğinde deney ve kontrol grubunda yer alan sınıf öğretmeni adaylarının TÖYÖYÖ sınav puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir farklılığa rastlanılmamıştır (U= 378.50, p>.05).

İkinci Alt Probleme Yönelik Bulgular

Araştırmanın ikinci alt problemi “Deney ve kontrol grubunda yer alan sınıf öğretmeni adaylarının AGÖ sınav puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” şeklindedir. Bu alt probleme cevap aramak için ilişkisiz Örneklem İzin t testi yapılmış ve sonuçlar Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4.

Deney ve Kontrol Grubu AGÖ Sınav Puanlarına İlişkin t Testi Sonucu

Gruplar	N	\bar{X}	S	sd	t	p
Deney	31	75.26	11.39	45.95	-1.17	.248
Kontrol	25	78	5.69			

Tablo 4 incelendiğinde deney ve kontrol grubunda yer alan sınıf öğretmeni adaylarının AGÖ sınav puanları arasında anlamlı farklılığa rastlanılmamıştır [$t_{(45.95)} = -1.17$, p>.05].

Üçüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt problemi “Deney ve kontrol grubunda yer alan sınıf öğretmeni adaylarının TÖBT sınav puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” şeklindedir. Bu alt probleme cevap aramak için ilişkisiz Örneklem İzin t testi yapılmış ve sonuçlar Tablo 5’te sunulmuştur.

Tablo 5.

Deney ve Kontrol Grubu TÖBT Sontest Puanlarına İlişkin t Testi Sonucu

Gruplar	N	\bar{X}	S	sd	t	p
Deney	31	21.06	4.95	54	4.00	.000
Kontrol	25	16.52	3.04			

Tablo 5 incelendiğinde deney ve kontrol grubunda yer alan sınıf öğretmeni adaylarının TÖBT sontest puanları arasında deney grubu lehine anlamlı farklılık görülmüştür [$t_{(54)}= 4.00$, $p<.05$]. Analiz sonucunda hesaplanan etki büyüklüğü ($d= .264$) sonucu ile bu farklılığın düşük düzeyde olduğu söylenebilir.

Tartışma ve Sonuç

Araştırmanın sonucunda deney ve kontrol grubundaki sınıf öğretmeni adaylarının TÖYÖYÖ sontest puanları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Bu sonucun sebebinin Tablo 2’de sunulduğu üzere kontrol grubundaki sınıf öğretmeni adaylarının TÖYÖYÖ öntest puan ortalamalarının deney grubundaki sınıf öğretmeni adaylarının TÖYÖYÖ öntest puan ortalamasından yüksek olmasından kaynaklanabileceği düşünülmektedir. Bunun yanı sıra araştırma kapsamında yapılan İlişkili Örneklemeler için t testi ve Wilcoxon İşaretli Sıralar testine göre deney grubundaki sınıf öğretmeni adaylarının TÖYÖYÖ öntest-sontest puanları arasında sontest lehine anlamlı bir farklılığa rastlanırken [$t(30)= -3.16$, $p<.05$] kontrol grubunda bu anlamlı farklılığa rastlanılmamıştır [$z= -1.52$, $p>.05$]. Bu durum çevrimiçi ortamda yürütülen STÖ etkinliklerinin sınıf öğretmeni adaylarının Türkçe öğretimine yönelik özyeterliklerini anlamlı düzeyde geliştirdiğini göstermektedir.

Nitekim alanyazında araştırmanın bulgularını destekleyen çalışmalar mevcuttur. STÖ’nün profesyonel yeterliği, özyeterliği ve öğretmenlik mesleği özyeterlik algısını geliştirdiği sonucuna ulaşan çalışmalar araştırmanın bulgularını desteklemektedir (Bektaş, 2020; Hursen ve Faslı, 2017; Tol, 2018). Bunun yanı sıra araştırmanın bulgularını desteklemeyen çalışmalar da alanyazında mevcuttur. Klassen vd. (2020) İngiltere’de gerçekleştirdikleri çalışmalarında senaryoların öğretmen adaylarının özyeterliklerini artırdığı sonucuna ulaşırlarken Avustralya’daki çalışmalarında senaryoların özyeterliği artırmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Bu farklılığın sebebini değişkenlerin özyeterlik ve öğretme özyeterliği olarak ele alınmasından ve STÖ etkinliklerindeki farklılıklardan kaynaklanabileceğini belirtmişlerdir. Bu durumda İngiltere’deki çalışma, araştırmanın bulgularını desteklerken Avustralya’daki çalışma, araştırmanın bulgularını desteklememektedir. Bahsedilen çalışmanın araştırmanın bulgularını desteklememesinin sebebi araştırmanın Türkçe öğretimi dersi kapsamında ele alınması ve STÖ etkinliklerinin ise Türkçe öğretimi dersi kapsamında hazırlanması olarak görülebilir. Bunun yanı sıra araştırmada belirli bir alana özgü özyeterlik (Türkçe öğretimine yönelik özyeterlik) ele alınırken Klassen vd. (2020) tarafından gerçekleştirilen çalışmada özyeterlik genel bir kavram olarak ele alınmıştır. Bahsedilen sebeplerin araştırmaların sonuçları arasındaki farklılığa sebebiyet vermiş olabileceği düşünülmektedir.

Araştırmanın sonucunda deney ve kontrol grubundaki sınıf öğretmeni adaylarının AGÖ sontest puanları arasında anlamlı bir farklılığa rastlanılmamıştır. Dolayısıyla çevrimiçi ortamda yürütülen STÖ etkinliklerinin sınıf öğretmeni adaylarının akademik güdülenmeleri üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığı görülmektedir.

Alanyazında STÖ’nün güdülenmeyi artırdığı (Karasu, 2019; Kocadağ, 2010; Süğümlü, 2009) ile ilgili ifadelerle rastlanılmaktadır. Bu ifadeler araştırmanın bulgularıyla örtüşmemektedir. Araştırma kapsamında STÖ etkinliklerinin akademik güdülenme üzerinde anlamlı bir etkisine rastlanılmamasının sebebi, güdülenme düzeyinin oldukça fazla faktörden etkilenmesi olarak düşünülmektedir. Çünkü güdülenme düzeyi başarı ihtiyacı, öğrenme ilgisi, amaç belirleme ve amaçların gerçekçiliği ve işlevselliği gibi unsurlardan etkilenmektedir (Bozanoğlu, 2005). Dolayısıyla bahsedilen tüm bu unsurların araştırma kapsamında kontrol altına alındığını söylemek güçtür. Bu durumda kontrol altına alınamayan bu unsurların araştırmanın sonuçlarına etki ettiği düşünülmektedir. Bahsedilenlerin yanı sıra sınıf öğretmeni adaylarının Covid-19 pandemi sürecinde çalışmaya adanmışlık durumlarının da bu sonuca sebebiyet verdiği düşünülmektedir. Aynı zamanda alanyazında uzaktan eğitimde yaşanan en ciddi

Çevrimiçi Ortamda Yürütülen Senaryo Temelli Öğrenme Etkinliklerinin Türkçe Öğretimi Özyeterliğe, Akademik Güdülenmeye ve Başarıya Etkisi

sorunlardan birisi yaşanan güdülenme eksiklikleri olarak belirtilmektedir (Falowo, 2007; Galusha, 1998). Bu durumda araştırma grubunda yer alan 2. sınıf düzeyindeki sınıf öğretmeni adaylarının Covid-19 pandemisinin başlamasıyla birlikte üniversite öğrenimlerine başladıktan kısa bir süre sonra uzaktan eğitime geçmelerinin de akademik güdülenmelerine etki ettiği şeklinde yorumlanabilir. Alanyazında araştırmanın bulgularını destekler nitelikte çalışmalar da mevcuttur (Karcı, 2018; Klassen vd. 2020).

Araştırmanın sonucunda deney ve kontrol grubu TÖBT sınav puanları arasında deney grubu lehine anlamlı farklılığa rastlanılmıştır. Dolayısıyla çevrimiçi ortamda yürütülen STÖ etkinliklerinin sınıf öğretmeni adaylarının Türkçe öğretimi dersine yönelik başarı düzeyleri üzerinde anlamlı bir etkisinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Nitekim alanyazında STÖ'nün öğrencilerin öğrenmelerine katkı sağladığı (Gossman, Stewart, Jaspers ve Chapman, 2007; Kocadağ, 2010; Siddiqui vd., 2008; Yalvaç, 2021) ve öğrenmeyi teşvik ettiği (Elliott-Kingston, Doyle ve Hunter, 2014) vurgulanmaktadır. Alanyazında araştırmanın bulgularını destekleyen çalışmalar da mevcuttur (Aslan, 2019; Bektaş, 2020; Bilgin, 2015; Ceylan, 2020; Çakır, 2017; Dönmez, 2019; Gülmez-Güngörmez, Akgün ve Duruk, 2016; Hilton, 2003; Hursen ve Faslı, 2017; Karaoğlan, 2019; Kanjilal, Khare, Naidu ve Menon, 2008; Karcı, 2018; Kemiksiz, 2016; Seddon, McDonald ve Schmidt, 2012; Stomp, 2003; Tol, 2018; Yalvaç, 2021; Yeniceli, 2016).

Bunun yanı sıra alanyazında araştırmanın bulgularını desteklemeyen çalışmalar da mevcuttur (Arabacıoğlu, 2012; Uçak, 2018). Bu durumun sebebinin araştırmalarda kullanılan iletişim ortamlarındaki farklılıktan, araştırma kapsamında ele alınan lisans derslerinin farklı olmasından, Arabacıoğlu (2012)'nin araştırmasının akademik başarıyı ölçmesinden ve Uçak (2018) tarafından gerçekleştirilen çalışmanın fen bilgisi öğretmen adaylarıyla yürütülmesinden kaynaklandığı söylenebilir.

Araştırmanın sonuçlarından hareketle Türkçe öğretimi derslerinde öğretmen adaylarının Türkçe öğretimi özyeterliklerini ve derse yönelik başarı düzeylerini geliştirmek adına STÖ etkinliklerinin kullanılabilirliği söylenebilir. Bunun yanı sıra STÖ etkinlikleri, küresel salgın gibi pek çok farklı olağanüstü koşulda okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması vb. uygulamaya dayalı derslerin aksaması halinde öğretmen adaylarını Türkçe öğretimi dersi kapsamında uygulamaya hazırlamada alternatif olabilir. STÖ etkinliklerinin etkisinin incelendiği farklı çalışma grubu ile lisans dersleri kapsamında ele alınan, bu derslere yönelik özyeterlik, başarı ve akademik güdülenme değişkenlerini inceleyen çalışmalar yapılabilir. STÖ etkinliklerinin kullanımı ile ilgili öğretim üyesi ve öğretmen adaylarının görüşlerini derinlemesine incelemek adına daha az katılımcının yer aldığı daha uzun soluklu nitel araştırmalar ortaya koyulabilir. Çevrimiçi ortamda yürütülen ve yazılı olarak sunulan STÖ etkinliklerinin karşılaştırılmasına yönelik çalışmalar yapılabilir. STÖ etkinliklerinin yürütülebileceği farklı çevrimiçi öğrenme ortamlarının tasarlanıp bu ortamların etkililiğinin araştırıldığı çalışmalara yer verilebilir.

Araştırma ve Yayın Etiği

Bu çalışmada "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi" kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan "Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler" başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik Kurul İzni

Kurul adı = Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Etik Kurulu

Karar tarihi= 06.11.2020

Belge sayı numarası= 2020/17

Yazarların Katkı Oranı

Bu çalışma, birinci yazarın ikinci yazar tarafından yönetilen "Çevrimiçi Ortamda Yürütülen Senaryo Temelli Öğrenme Etkinliklerinin Türkçe Öğretimi Öz Yeterliğe, Akademik Güdülenmeye ve Başarıya Etkisi" adlı yüksek lisans tezinden hareketle üretilmiştir. Çalışma birinci yazar tarafından yürütülmüş ve ikinci yazar tarafından yönetilmiştir.

Çıkar Çatışması

Bu araştırmada çıkar çatışması olacak herhangi bir durum yoktur.

Destek ve Teşekkür

Çalışmaya katılım sağlayan sınıf öğretmeni adaylarına teşekkürlerimizi sunarız.

Kaynaklar

- Anderson, E. S. ve Keith, T. Z. (1997). A longitudinal test of a model of academic success for at-risk high school students. *Journal of Educational Research*, 90(5), 259–268. DOI: 10.1080/00220671.1997.10544582.
- Arabacıoğlu, T. (2012). *Farklı iletişim ortamlarıyla yürütülen senaryo temelli öğretim programının temel bilgi teknolojileri dersi erişilerine etkisi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.
- Aslan, S. (2019). The impact of argumentation-based teaching and scenario-based learning method on the students' academic achievement. *Journal of Baltic Science Education*, 18(2), 171-183.
- Aşkın, İ. (2011). *Sınıf öğretmeni adaylarının Türkçe öğretimi yeterliklerine ilişkin görüşleri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi) Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Balcı, B., Çiloğlugil, B. ve İnceoğlu, M. M. (2019). Mantık tasarımı dersi için açık uçlu sorulardan oluşan bir ölçme aracı geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(3), 66-95. DOI: 10.18026/cbayarsos.485525.
- Bektaş, Ö. (2020). Scenario based learning developing professional competences of social studies pre service teachers. *International Journal of Eurasian Education and Culture*, 5(9), 1069-1125.
- Bilgin, H. (2015). *Senaryo temelli öğretimle birlikte uygulanan yaratıcı drama yönteminin öğretmen adaylarının öz-yeterlik algılarına, öz-düzenleyici öğrenme becerilerine, akademik başarılarına ve öğrenmenin kalıcılığına etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Muğla.
- Bozanoğlu, İ. (2004). Akademik güdülenme ölçeği: Geliştirmesi, geçerliği, güvenilirliği. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 37(2), 83- 98.
- Bozanoğlu, İ. (2005). Bilişsel davranışçı yaklaşıma dayalı grup rehberliğinin güdülenme, benlik saygısı, başarı ve sınav kaygısı düzeylerine etkisi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 38(1), 17–42. DOI: 10.1501/Egifak_0000000110.
- Bulut, B. ve Uzunoglu, D. (2021). Türkçe öğretimine yönelik öz yeterlik ölçeği: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Ulusal Eğitim Akademisi Dergisi (UEAD)*, 5(1), 49-61.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2019). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Ceylan, V. K. (2020). *Senaryo temelli scratch öğretim programının öğrencilerin bilgi işlemsel düşünme becerilerine, problem çözme ve programlama ünitesi erişilerine etkisi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.
- Creswell, J. W. (2017). *Araştırma deseni nitel, nicel ve karma yöntem yaklaşımları*. (S. B. Demir, Çev.) Ankara: Eğiten Kitap.
- Çakır, U. (2017). *Senaryo tabanlı eğitimin ortaokul öğrencilerinin afetlere ilişkin bilgi ve tutum düzeylerine etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çetin, N. Ü. (2019). *Türkçe eğitimi ve öğretiminde sınırlılıklar* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Demir, M. K. ve Arı, E. (2013). Öğretmen adaylarının akademik güdülenme düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 9(3), 265-279.
- Denzine G. ve Brown R. (2015) Motivation to learn and achievement. In R. Papa (Ed.), *Media rich instruction* (pp. 19-33). New York: Springer, Cham Heidelberg.
- Dönmez, P. (2019). *Sosyal bilgiler 6. sınıf tarih konularının öğretilmesinde senaryo tabanlı öğrenme yönteminin öğrencilerin akademik başarısına etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Çevrimiçi Ortamda Yürütülen Senaryo Temelli Öğrenme Etkinliklerinin Türkçe Öğretimi Özyeterliğe, Akademik Güdülenmeye ve Başarıya Etkisi

- Elliott-Kingston, C., Doyle, O. P. ve Hunter, A. (2014, August). Benefits of scenario-based learning in university education. In XXIX International Horticultural Congress on Horticulture: Sustaining Lives, Livelihoods and Landscapes (IHC2014): Plenary 1126 (pp. 107-114).
- Epçaçan, C. ve Erzen, M. (2008). İlköğretim Türkçe dersi öğretim programının değerlendirilmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 1(4), 182-202.
- Erdem, A. ve Bayraktar, A. (2019). Öğretmen adaylarının Türkçe öğretimi uygulamalarına ilişkin görüşleri. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 7(1), 11-27.
- Errington, E. P. (2011). Mission possible: Using near-world scenarios to prepare graduates for the professions. *International Journal of Teaching and Learning in Higher Education*, 23(1), 84-91.
- Falowo, R. O. (2007). Factors impeding implementation of web-based distance learning. *Association for the Advancement of Computing In Education Journal*, 15(3), 315-338.
- Galusha, J. M. (1998). Barriers to learning in distance education. *Interpersonal Computing and Technology*, 5(3), 6-14.
- Gossman, P., Stewart, T., Jaspers, M. ve Chapman, B. (2007). Integrating web-delivered problem-based learning scenarios to the curriculum. *Active Learning in Higher Education*, 8(2), 139-153. DOI: 10.1177/1469787407077986.
- Gömlüksiz, M. N. ve Serhatlıoğlu, B. (2013). Öğretmen adaylarının akademik motivasyon düzeylerine ilişkin görüşleri. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 173(173), 99-127.
- Gülmez-Güngörmez, H., Akgün, A. ve Duruk, Ü. (2016). Senaryo tabanlı öğrenme yoluyla öğrencilerin yansıtıcı düşünme becerilerinin geliştirilmesi. *International Journal of Social Science*, 48(2), 459-475.
- Hilton, G. L. (2003). Using scenarios as a learning and teaching strategy with students. *European Journal of Teacher Education*, 26(1), 143-153. DOI: 10.1080/0261976032000065599b.
- Hursen, C. ve Faslı, F. G. (2017). Investigating the efficiency of scenario based learning and effective learning approaches in teacher education. *European Journal of Contemporary Education*, 6(2), 264-279.
- Kanjilal, U., Khare, P., Naidu, S. ve Menon, M. (2008). PCF5: Scenario based e-learning instructional design. 2 Şubat 2021 tarihinde http://wikieducator.org/images/2/29/PID_773.pdf adresinden alınmıştır.
- Karaca, E. (2003). *Öğretmen adaylarının ölçme değerlendirme yeterliklerine ilişkin algıları* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Karaoğlu, B. (2019). *3. sınıf hayat bilgisi dersinde senaryo temelli öğrenme yönteminin öğrencilerin başarılarına etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ağrı.
- Karasu, A. (2019). *Senaryo Temelli Öğrenme-Öğretme Yaklaşımının 7. sınıf öğrencilerin İngilizce dersine yönelik tutumu ile İngilizce öğrenmeye yönelik görüş ve kaygılarına etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- Karcı, M. (2018). *STEM ekinliklerine dayalı senaryo tabanlı öğrenme yaklaşımının (STÖY) öğrencilerin akademik başarıları, meslek seçimleri ve motivasyonları üzerine etkisinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Kelecioğlu, H. (1992). Güdülenme. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (7), 175-181.
- Kemiksiz, C. (2016). *6. sınıf fen bilimleri dersinde senaryo temelli öğrenme yönteminin akademik başarı tutum ve kalıcılığa etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.
- Klassen, R., Bardach, L., Rushby, J. V., Maxwell, L., Durksen, T. L. ve Sheridan, L. (2020). The development and testing of an online scenario-based learning activity to prepare preservice teachers for teaching placements. *Teaching and Teacher Education*, (104), 1-11. DOI: 10.1016/j.tate.2021.103385.
- Kocadağ, Y. (2010). *Senaryo tabanlı öğrenme yönteminin genetik konusundaki kavram yanlışlarının giderilmesi üzerindeki etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Lee, S. W. (Ed.). (2005). *Encyclopedia of school psychology*. London: Sage Publication.

- Ömür, Y. E. ve Nartgün, Ş. S. (2013). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ile güdülenme düzeyleri arasındaki ilişki. *Eğitimde Politika Analizi Dergisi*, 2(2), 41-55.
- Özgenel, M. ve Deniz, A. (2020). Öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum ile akademik güdülenme ve akademik öz yeterlik arasındaki ilişki: Öğretmen adayları üzerine bir inceleme. *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 131-146. DOI: 10.32329/uad.806826.
- Özkal, N. (2013). Sosyal bilgilere ilişkin içsel ve dışsal güdülerin öz yeterlik başarı yönelimlerine göre yordanması. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(27), 98-117.
- Schunk, D. H. (1991). Self-efficacy and academic motivation. *Educational Psychologist*, 26(3-4), 207-231. DOI: 10.1080/00461520.1991.9653133.
- Schunk, D. H. ve Pajares, F. (2002). The development of academic self-efficacy. In Wigfield, A., & Eccles, J. S. (Eds.), *Development of Achievement Motivation* (pp. 15-32). San Diego, CA: Academic Press.
- Seddon, J. M., McDonald, B. ve Schmidt, A. L. (2012). ICT-supported, scenario-based learning in preclinical veterinary science education: Quantifying learning outcomes and facilitating the novice-expert transition. *Australasian Journal of Educational Technology*, 28(2), 214-231. DOI: 10.14742/ajet.870.
- Siddiqui, A., Khan, M. ve Akhtar, S. (2008). Supply chain simulator: A scenario-based educational tool to enhance student learning. *Computers & Education*, 51(1), 252-261. DOI: 10.1016/j.compedu.2007.05.008.
- Stomp, L. (2003). Days of future passed 1: Staff development and the use of scenarios as a strategic tool. *European Journal of Teacher Education*, 26(1), 155-168. DOI: 10.1080/0261976032000065724.
- Süğümlü, Ü. (2009). *Dil bilgisi öğretiminde senaryo tabanlı öğrenme yaklaşımının etkililiği: Kelime türleri örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Şeker, S. S. (2016). Müzik eğitimi bölümü öğretmen adaylarının akademik güdülenme ve akademik öz-yeterlik düzeylerinin incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(3), 1465-1484. DOI: 10.17240/aibuefd.2017.17.31178-338840.
- Taşkaya, S. M. ve Muşta, M. C. (2008). Sınıf öğretmenlerinin Türkçe öğretim yöntemlerine ilişkin görüşleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(25), 240-251.
- Tol, H. Y. (2018). *Matematik konularının tarihsel gelişimlerinin senaryo tabanlı öğrenme yöntemi ile anlatılmasının öğrenciler üzerindeki etkileri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Tol, H. Y. ve Çenberci, S. (2019). Senaryo tabanlı öğrenme yönteminin öğrencilerin matematik öz yeterlik algısı, tutum ve kaygılarına etkisi. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(4), 149-159. DOI: 10.18506/anemon.523065.
- Topçuoğlu-Ünal, F. ve Köse, M. (2014). Türkçe dersine yönelik tutum ölçeği geliştirilmesi: Bir geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(2), 233-249.
- Uçak, E. (2018). Çevre dersinde uygulanan senaryo temelli öğrenmenin fen bilgisi öğretmen adaylarının akademik başarılarına ve tutumlarına etkisi. *Electronic Turkish Studies*, 13(19), 1867-1881. DOI: 10.7827/TurkishStudies.13791.
- Üstüner, A. ve Şengül, M. (2004). Çoktan seçmeli test tekniğinin Türkçe öğretimine olumsuz etkileri. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(2), 197-208.
- Veznedaroğlu, H. M. (2005). *Senaryo temelli öğrenmenin öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ve öz yeterlik algısına etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yalvaç, A. S. (2021). *4. sınıf sosyal bilgiler dersinde senaryo temelli öğrenme yönteminin öğrencilerin başarılarına etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Ağrı.
- Yeniceli, E. (2016). *Senaryo temelli öğretimin fen bilimleri dersindeki başarıya ve derse yönelik tutuma etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Extended Abstract

Introduction

It can be said that especially primary school prospective teachers have a lot of responsibility in the development of four basic language skills consisting of listening, speaking, reading and writing, which are at the focal point of mother tongue teaching. In this direction, the importance of the knowledge, skills and attitudes that primary school teachers have acquired in terms of how they teach their mother tongue during the undergraduate period becomes evident.

The mother tongue teaching in Turkey starts with the primary reading and writing lesson and continues as a Turkish lesson at later grade levels. Although teaching Turkish is very important, according to Taşkaya and Muşta (2008), there are problems in teaching Turkish lessons in Turkey. It is seen that teacher competencies are important in solving the problems and problems experienced in teaching Turkish. At this point, the self-efficacy of teachers and teacher candidates for teaching Turkish emerges.

All learners' beliefs in their competence and their cognitions about why they learn affect their motivation levels (Bozanoğlu, 2005). In this case, attention is drawn to the concept of motivation, and as a result of adapting motivation to educational environments, the concept of academic motivation emerges (Denzine & Brown, 2015: 20). Gömleksiz and Serhatlıoğlu (2013) state that high academic motivation of teacher candidates will bring them success in their professional lives. At this point the importance of motivating primary school prospective teachers academically is seen.

It can be said that self-efficacy affects motivation and thus success (Özkal, 2013). At this point, it can be said that not only the Turkish teaching self-efficacy and academic motivation of the primary school prospective teachers are important, but also the success levels of Turkish teaching. Because it is thought that primary school prospective teachers should have sufficient knowledge about Turkish teaching in order to be able to teach Turkish effectively and efficiently. Based on all the aforementioned, it can be said that there is a need for a learning activity aimed at improving the self-efficacy, academic motivation and success levels of the Turkish language teaching course of the primary school prospective teachers. The research was designed considering that this learning activity would be scenario-based learning (SBL) activities.

Method

The research was designed according to the quasi-experimental experimental model with pretest-posttest control group. The research was carried out with 56 primary school prospective teachers studying at the 2nd grade level in the education faculty of a state university in the spring semester of the 2020-2021 academic year. While determining the research group, convenient sampling method was preferred. In the research, self-efficacy scale for teaching Turkish, academic motivation scale and Turkish teaching achievement test were used as data collection tools. The SBL activities, which were given in addition to the Turkish language teaching lesson, were given to the experimental group by the researcher for six weeks, three hours a week. No additional application was made to the control group.

Result and Discussion

As a result of the research, no significant difference was found between the TÖYÖYÖ posttest scores of the primary school prospective teachers in the experimental and control groups. It is thought that the reason for this result may be due to the fact that the TÖYÖYÖ pretest mean scores of the primary school prospective teachers in the control group were higher than the TOYÖYÖ pretest mean scores of the primary school prospective teachers in the experimental group, as presented in Table 2. In addition, according to the t-test for Related Samples and Wilcoxon Signed Ranks test conducted within the scope of the research, there was a significant difference in favor of the posttest between the TÖYÖYÖ pretest-posttest scores of the primary school prospective teachers in the experimental group [$t(30) = -3.16, p < .05$] in the control group this significant difference was not found [$z = -1.52, p > .05$]. This shows that SBL activities conducted in the online environment significantly improve the self-efficacy of primary school prospective teachers towards teaching Turkish. As a matter of fact, there

are studies in the literature that support the findings of the research (Bektaş, 2020; Tol, 2018; Hursen & Faslı, 2017). In addition, there are studies in the literature that do not support the findings of the research. Klassen et al. (2020) study in Australia does not support the findings of the research.

As a result of the research, no significant difference was found between the AGÖ posttest scores of the primary school prospective teachers in the experimental and control groups. Therefore, it is seen that SBL activities carried out in the online environment do not have a significant effect on the academic motivation of primary school prospective teachers. In the literature, there are literature statements related to the fact that SBL increase motivation (Karasu, 2019; Kocadağ, 2010; Süğümlü 2009). These statements do not coincide with the findings of the study. There are also studies in the literature that support the findings of the research (Klassen et al. 2020; Karcı, 2018).

As a result of the research, a significant difference was found between the TÖBT posttest scores of the experimental and control groups in favor of the experimental group. Therefore, it has been concluded that SBL activities carried out in the online environment have a significant effect on the achievement levels of primary school prospective teachers in Turkish teaching lesson. There are studies supporting the findings of the research in the literature (Yalvaç, 2021; Bektaş, 2020; Ceylan, 2020; Aslan, 2019; Dönmez, 2019; Karaoğlan, 2019; Karcı, 2018; Tol, 2018; Çakır, 2017; Hursen & Faslı, 2017; Gülmez-Güngörmez et al., 2016; Kemiksiz, 2016; Yeniceli, 2016; Bilgin, 2015; Seddon et al., 2012; Kanjilal et al., 2008; Hilton, 2003; Stomp, 2003). In addition, there are studies in the literature that do not support the findings of the research (Uçak, 2018; Arabacıoğlu, 2012).